

DIRECȚIA GENERALĂ
A
ARHIVELOR STATULUI

CENTRUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI
DE
ISTORIE ȘI TEORIE MILITARĂ

23 AUGUST 1944

Documente

1944

Vol. II

Universitatea "Lucian Blaga" din SIBIU
BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ
Nr. inv. 285.610 2024

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ

București, 1984

CUPRINS

Lista documentelor.....	7
Documente	49
List of documents..	827

LISTA DOCUMENTELOR

- 464 1944 ianuarie 3. Fragment din buletinul informativ înaintat Președinției Consiliului de Miniștri cu privire la noi instrucțiuni ale C.C. al P.C.R. și la noi mijloace de răspîndire a manifestelor comuniste.
- 465 1944 ianuarie 3, Lisabona. Raport al ambasadorului american la Lisabona, Fish, prin care se informează despre unele demersuri ale reprezentanților români în străinătate — din însărcinarea lui Mihai Antonescu — în vederea stabilirii atitudinii Aliaților față de dorința României de a ieși din război.
- 466 1944 ianuarie 8, Washington. Instrucțiuni ale secretarului de stat al S.U.A., Cordell Hull, către ambasadorul S.U.A. la Londra, John G. Winant, referitor la rolul unui emisar al lui Iuliu Maniu de a discuta detalii operaționale ale unei întoarceri a armelor împotriva Germaniei de către România.
- 467 1944 ianuarie 13. Notă a Direcției Generale a Poliției prin care se informează că în noaptea de 13/14 ianuarie 1944, în cartierele muncitorești din Cluj s-au răspîndit manifeste comuniste.
- 468 1944 ianuarie 17, Washington. Proiect <al Departamentului de Stat> referitor la problemele și caracterul unei ocupații și conduceri militare în România.
- 469 1944 ianuarie 20. Ordin general de informații prin care Inspectoratul de jandarmi București comunică date referitoare la activitatea P.C.R.
- 470 1944 ianuarie 21. Notă a Prefecturii Poliției Capitalei prin care se informează despre răspîndirea unor manifeste scrise de mînă și multiplicat la șapirograf.
- 471 1944 ianuarie 25, Londra. Proiect de răspuns al Foreign Office-ului privind scrisoarea colonelului Talbot Rice în legătură cu condițiile în care Aliații acceptă încheierea unui armistițiu cu România, apreciindu-se drept oportună propunerea P.C.R. de a se forma un front unit de acțiune.

- 472 1944 *ianuarie 29*. Notă informativă a Prefecturii Poliției Capitalei despre răspîndirea în București a unui exemplar din ziarul „Tînărul patriot“.
- 473 1944 *ianuarie 30*. Notă informativă a Inspectoratului de poliție Timișoara care semnaleză că în Arad au fost răspîndite cca 80 de manifeste semnate „Comitetul Național de Eliberare“ al căror text se reproduce în fotocopie.
- 474 1944 *ianuarie*. Fragment din Chemarea Frontului Patriotic Antihitlerist, publicată în „România liberă“, prin care forțele politice democratice, ofițerii și soldații sînt îndemnați să lupte pentru răsturnarea dictaturii antonesciene și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.
- 475 1944 *ianuarie, Londra*. Informare asupra activității Partidului Comunist Român, aflată în Arhiva Foreign Office-ului.
- 476 1944 *februarie 1*. Buletin informativ înaintat Președinției Consiliului de Miniștri cu privire la întreveneri ale fruntașilor partidelor politice, situația Uniunii Patriotice și răspîndirea unor manifeste comuniste la Arad, Cernavodă, Ploiești.
- 477 1944 *februarie 2, Washington*. Anexă la o adresă prin care Directorul Secției pentru afaceri europene a Departamentului de Stat, James Clement Dunn, îi aduce la cunoștință ambasadorului S.U.A. în Marea Britanie, John G. Winant, textul prevederilor ce urmează a fi impuse României în momentul capitulării.
- 478 1944 *februarie 5*. Buletin informativ înaintat Președinției Consiliului de Miniștri cu privire la circulația și conținutul ziarului comunist „România liberă“.
- 479 1944 *februarie 7*. Relatarea postului de radio „Londra“ cu privire la importanța pe care o reprezentau pentru Germania bogățiile bazinului dunărean, deci implicit ale României.
- 480 1944 *februarie 8, Stockholm*. Raport strict confidențial al ministrului american în capitala Suediei, Herschel V. Johnson, privind evenimentele petrecute de la lansarea mesajelor lui Iuliu Maniu în vederea ieșirii României din război; notă a ministrului român la Stockholm, Frederic C. Nanu, conținînd opiniile oficiale române privind capitularea necondiționată a României.
- 481 1944 *februarie 10*. Manifest adresat muncitorilor de la uzinele Rogifer — Brașov prin care sînt chemați să saboteze mașina de război germană.
- 482 1944 *februarie 12, Washington*. Notă a ambasadei britanice la Washington trimisă de Departamentul de Stat amiralului William Leahy,

șeful Statului Major al Comandamentului Suprem al armatei și marinei S.U.A., referitoare la existența unui grup de generali și ofițeri din armata română care intenționau să organizeze o lovitură de stat militară avînd ca scop răsturnarea regimului Antonescu.

- 483 *1944 februarie 18.* Ordin al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de poliție Buziaș referitor la instrucțiunile C.C. al P.C.R. pentru coordonarea activității organizațiilor de partid și a organizației Ajutorul Roșu.
- 484 *1944 februarie 18.* Ordin al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de poliție Buziaș prin care se comunică metodele adoptate de comuniști (în vederea stabilirii legăturilor cu deținuții din închisori și lagăre).
- 485 *1944 februarie 24.* Notă informativă a Inspectoratului General al Jandarmeriei în legătură cu răspîndirea la Constanța a unor monezi avînd inscripții antihitleriste.
- 486 *1944 februarie 24.* Notă a Legiunii de jandarmi Vîlcea către Inspectoratul General de Jandarmi prin care se semnalează că există preoți care nutresc idei comuniste.
- 487 *1944 februarie 28.* Buletin informativ înaintat Președinției Consiliului de Miniștri referitor la etichetele antigermane răspîndite în Capitală.
- 488 *1944 februarie 29, Berlin.* Notă a directorului ministerului Carl Clodius, din Ministerul de Externe al Reichului, către ministrul de externe Joachim von Ribbentrop, propunînd textul unei scrisori care să fie adresată de ministrul de externe german mareșalului Ion Antonescu în chestiunea livrărilor de petrol din România. În anexă, o notă întocmită de experți germani asupra modalităților în care românii se sustrag de la îndeplinirea obligațiilor privind livrările de petrol către Germania.
- 489 *1944 februarie 29.* Notă informativă a Inspectoratului regional de poliție Timișoara referitoare la principalele direcții de activitate ale Uniunii Patrioților în vederea făuririi Frontului Național Patriotic.
- 490 *1944 martie 1, București.* Telegramă a ministrului plenipotențiar al Germaniei la București, Manfred von Killinger, adresată ministrului de externe al Reichului, Joachim von Ribbentrop, despre plecarea spre Turcia a prințului Barbu Știrbei, cu știrea lui Iuliu Maniu și a lui Mihai Antonescu.
- 491 *1944 martie 1.* Buletin informativ al Președinției Consiliului de Miniștri privind procesul comuniștilor din Uniunea Patriotică; răspîndirea unor manifeste comuniste în Capitală și instrucțiunile conducerii comuniste în vederea formării Frontului Patriotic Antihitlerist.

- 492 1944 martie 5. Ordin al Secției de jandarmi Boteni către postul de jandarmi Boteni (județul Dîmbovița) referitor la intensificarea activității comuniștilor.
- 493 1944 martie 7. Informație transmisă de postul de radio „România liberă” cu privire la necesitatea respingerii armatelor germane și ieșirii din războiul antisovietic.
- 494 1944 martie 10, Londra. Memoriu politic adresat de Biroul de citire a presei din Stockholm Departamentului de Informații secrete politice din Londra, în care se referă la acordarea unei amnistii și se arată că mișcarea comunistă se răspîndește în România.
- 495 1944 martie 17, București. Notă informativă întocmită de Serviciul german de contrainformații din România și transmisă Statului Major al conducerii Wehrmachtului și Ministerului de Externe din Berlin, privind călătoria la Cairo a lui Barbu Știrbei, în vederea tratativilor cu englezii și a sondării condițiilor de pace cu România.
- 496 1944 martie 18. Adresa Serviciului special de informații din care rezultă că în întreprinderile din Brașov, Ploiești, București și în cele de pe Valea Jiului se face o intensă propagandă comunistă.
- 497 1944 martie 21, Washington. Notă a lui Cloyce Kenneth Huston, de la Secția pentru probleme sud-europene a Departamentului de Stat, referitoare la propunerile românești de scoatere a României din război formulate de Barbu Știrbei la negocierile cu Aliații de la Cairo.
- 498 1944 martie 21, Washington. Scrisoare a amiralului William D. Leahy, șef de Stat Major pe lângă Comandantul Suprem al armatei și marinei S.U.A., către secretarul de stat american, Cordell Hull, în care subliniază că ieșirea României din Axă ar avea o importanță cardinală pentru evoluția războiului.
- 499 1944 martie 22. Articol redacțional intitulat *Salvarea sau catastrofa* publicat în „România liberă” prin care se îndeamnă la luptă hotărîtă sub conducerea Frontului Patriotic împotriva regimului antonescian și a trupelor hitleriste.
- 500 1944 martie 22. Apel publicat în „România liberă” și adresat ofițerilor și soldaților armatei române pentru răsturnarea dictaturii antonesciene, scoaterea României din războiul purtat împotriva Uniunii Sovietice și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.
- 501 1944 martie 22, Moscova. Telegramă a ambasadorului american la Moscova, Averell Harriman, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, referitoare la crearea Frontului Patriotic și conținutul programului acestuia.

- 502 1944 martie 22, Washington. Telegramă a secretarului de stat al S.U.A., Cordell Hull, către ambasadorul american la Londra, John G. Winant, prin care-l informează în legătură cu desfășurarea convorbirilor de la Cairo dintre reprezentanții români și Aliați, redând declarațiile lui Barbu Știrbei privind condițiile în care România ar ieși din război.
- 503 1944 martie 23, Moscova. Telegramă a ambasadorului american în U.R.S.S., Averell Harriman, prin care-l informează pe secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, despre un schimb de scrisori între V. M. Molotov și ambasadorul britanic la Moscova, J. K. Clark Kerr, privind convorbirile de la Cairo dintre reprezentanții români și cei ai Aliaților.
- 504 1944 martie 23, Washington. Instrucțiuni ale Departamentului de Stat către ambasadele americane de la Londra și Cairo în care se exprimă satisfacția în legătură cu propunerile românești privind ieșirea României din război și alăturarea ei Aliaților.
- 505 1944 martie 24, Cairo. Telegramă a ambasadorului american pe lângă guvernele grec și iugoslav în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, informând despre desfășurarea convorbirilor ce au loc la Cairo între Aliați și reprezentanții români; situația delicată în care este pusă România de intențiile germane de a declanșa o nouă ofensivă; ultimatumul dat de generalul Wilson lui Ion Antonescu de a nu da curs invitației lui Adolf Hitler.
- 506 1944 martie 25, Cairo. Telegramă a ambasadorului american pe lângă guvernele grec și iugoslav în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, informând despre un mesaj pe care Barbu Știrbei îl primise de la Iuliu Maniu, în care acesta prezenta pericolul ca România să fie ocupată de trupe germane după ocuparea Ungariei.
- 507 1944 martie 25, Washington. Instrucțiuni ale secretarului de stat al S.U.A., Cordell Hull, trimise ambasadorului american la Moscova, Averell Harriman, în care expune punctul de vedere al guvernului și autorităților militare americane asupra oportunității ieșirii României din război.
- 508 1944 martie 27. Fragment din buletinul informativ al Președinției Consiliului de Miniștri referitor la manifestul comunist răspândit în Capitală și semnat „Grupul patriotic Grivița“.
- 509 1944 martie 27, Cairo. Telegramă a ambasadorului american pe lângă guvernele grec și iugoslav în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, prin care informează despre o scrisoare a comisarului poporului pentru afaceri externe al U.R.S.S., Veaceslav Mihailovici Molotov, către Foreign Office în legătură cu posibilitatea scoaterii României din război și dorința guvernului sovietic de a stabili un contact cu Ion Antonescu.

- 510 1944 martie 27, *Washington*. Notă a adjunctului șefului Secției pentru probleme sud-europene, Cavendish W. Cannon, către directorul Direcției pentru probleme europene a Departamentului de Stat, James Clement Dunn, privind continuarea tratativelor de la Cairo și condițiile ce urmau să-i fie puse lui Ion Antonescu și lui Maniu pentru ca România să iasă din război.
- 511 1944 martie 28, *Washington*. Notă de răspuns a șefului Statului Major pe lângă Comandantul Suprem al armatei și marinei S.U.A., amiralul William D. Leahy, către secretarul de stat american, Cordell Hull, prin care se comunică opiniile Comitetului mixt al șefilor de Stat Major în legătură cu oportunitatea ieșirii României din război.
- 512 1944 martie 29, *Moscova*. Telegramă a ambasadorului britanic la Moscova, A. Clark Kerr, adresată Foreign Office-ului, în care se precizează acordul de sprijin al guvernului sovietic în cazul răsturnării guvernului Antonescu.
- 513 1944 martie 29, *Cairo*. Telegramă a ministrului rezident britanic la Cairo, lord Moyne, adresată Foreign Office-ului, prin care acesta transmite cererile mareșalului Antonescu și întrebarea dacă România poate conta pe sprijinul Aliaților în cazul unei schimbări.
- 514 1944 martie 29, *Cairo*. Telegramă trimisă de ministrul rezident britanic la Cairo, lordul Moyne, adresată la Foreign Office, prin care roagă să se transmită dacă guvernul britanic accepta bombardarea unor obiective indicate de români; își exprimă ezitarea că Antonescu va acționa în timp util.
- 515 1944 martie 30. Fragment din buletinul informativ înaintat Președinției Consiliului de Miniștri cuprinzând instrucțiuni ale C.C. al P.C.R. cu privire la organizarea actelor de sabotaj a gărzilor tineretului patriotic și a gărzilor de apărare.
- 516 1944 martie 30, *Londra*. Telegramă a ambasadorului american la Londra, John Winant, cuprinzând declarația unei oficialități din Foreign Office în legătură cu hotărîrea guvernului sovietic de a trata cu România.
- 517 1944 martie 30, *Cairo*. Telegramă a ambasadorului american, Lincoln MacVeagh, pe lângă guvernele grec și iugoslav în exil către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, prin care-l informează despre cererea lui Antonescu de a repeta pe un anumit canal propunerile guvernului sovietic în vederea încheierii unui armistițiu între România și Aliați.
- 518 1944 martie 30, *Washington*. Instrucțiuni ale secretarului de stat american, Cordell Hull, către ambasadorul S.U.A. pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil la Cairo, Lincoln MacVeagh, referitoare la importanța

politică și militară a unor rezultate imediate ale convorbirilor dintre Aliați și reprezentanții români.

- 519 1944 martie 31. Buletin informativ înaintat Președinției Consiliului de Miniștri referitor la instrucțiuni ale C.C. al P.C.R. privind intensificarea propagandei și organizarea acțiunilor demonstrative de stradă.
- 520 1944 martie 31, Cairo. Telegramă a ministrului rezident britanic la Cairo, lordul Moyne, adresată la Foreign Office, prin care transmite convorbirea dintre ambasadorul sovietic la Cairo, Nikolai Vasilievici Novikov, și prințul Barbu Știrbei privind sprijinul militar sovietic în cazul în care guvernul Maniu realizează răsturnarea guvernului Antonescu.
- 521 1944 martie 31, Londra. Minută personală a prim-ministrului Winston S. Churchill pentru informarea secretarului de stat pentru afaceri externe, Anthony Eden, în care definește obiectivul principal al Aliaților în ce privește România.
- 522 1944 martie. Extras din darea de seamă a Chesturii poliției Constanța cu privire la activitatea comuniștilor.
- 523 1944 aprilie 1, București. Telegramă a plenipotențiarului german la București, Manfred von Killinger, despre starea de spirit din România.
- 524 1944 aprilie 1, Londra. Scrisoarea lui P. Howard, de la Foreign Office, adresată lui P. N. Loxley privind întoarcerea armelor de către România împotriva germanilor și modalitatea de a duce mai ușor tratative cu guvernele aliate.
- 525 1944 aprilie 1, Londra. Telegramă a Foreign Office-ului către ministrul britanic de la Moscova, A. Clark Kerr, referitoare la comunicatul german care apreciază că armata română joacă un rol important în menținerea liniei de sud a frontului german.
- 526 1944 aprilie 1, <Alger>. Mesajul transmis de Comandantul Suprem al forțelor aliate din Mediterana, generalul Henry Maitland Wilson, lui Iuliu Maniu privind posibilitatea de capitulare a armatei române și ulterior întoarcerea armelor împotriva germanilor; sugerează întreruperea comunicațiilor din spatele frontului german; promite sprijin prin bombardarea unor obiective importante.
- 527 1944 <aprilie 2>, Moscova. Declarația dată de guvernul sovietic după trecerea de către trupele sovietice a granițelor României.
- 528 1944 aprilie 3. Buletin informativ înaintat Președintelui Consiliului de Miniștri privind mijloacele și materialele de propagandă și de sabotaj folosite de membrii organizației comuniste din Ploiești.

- 529 1944 aprilie 3, Londra. Minută a Foreign Office-ului, semnată de <P. C. Rose> prin care se specifică intervenția făcută pe lângă guvernul sovietic în sensul cererii formulate de mareșalul Antonescu de a se elabora o declarație cuprinzând garanții politice pentru România.
- 530 1944 aprilie 3, Londra. Proiect de minută pentru prim-ministrul britanic, Winston S. Churchill, din partea secretarului de stat pentru afaceri externe, Anthony Eden, referitoare la dorința englezilor de a acționa ca intermediari între ruși și români și de a-i reconcilia în vederea armistițiului.
- 531 1944 aprilie 3, Cairo. Telegramă a ministrului rezident britanic la Cairo, lordul Moyne, adresată ministrului rezident britanic la Alger, Harold Macmillan, privind propaganda germană referitoare la ocuparea României.
- 532 1944 aprilie 3, Ankara. Telegramă a ambasadorului britanic la Ankara, Hughe M. Knatchbull-Hugessen, adresată Foreign Office-ului, privind știrea despre starea creată în România în urma retragerii trupelor germane.
- 533 1944 aprilie 3—9. Extras din buletinul rezumativ alcătuit de Ministerul Justiției referitor la răspîndirea unor manifeste comuniste la Timișoara.
- 534 1944 aprilie 4, Cairo. Telegramă a ambasadorului american pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, transmițîndu-i un mesaj al prințului Barbu Știrbei adresat lui Iuliu Maniu.
- 535 1944 aprilie 4, Londra. Telegramă de informare pentru guvernele Commonwealth-ului din partea Foreign Office-ului referitoare la mesajul trimis de Aliați lui Ion Antonescu, privind condițiile sovietice de armistițiu.
- 536 1944 aprilie 5. Fragment din buletinul informativ înaintat Președinției Consiliului de Miniștri referitor la intensificarea acțiunilor pentru ieșirea din războiul antisovietic.
- 537 1944 aprilie 5, Cairo. Telegramă a ministrului rezident britanic la Cairo, lord Moyne, către Foreign Office, privind mesajul primit de la mareșalul Ion Antonescu care solicită informații despre condițiile minime de armistițiu din partea Uniunii Sovietice, cu comentarii la acest mesaj.
- 538 1944 aprilie 5, Londra. Minută a Foreign Office-ului <semnată M. Rose> referitoare la mesajul transmis de Aliați mareșalului Ion Antonescu prin care i se cere acordul asupra propunerilor sovietice de armistițiu.

- 539 1944 aprilie 5, Cairo. Telegramă trimisă de ministrul rezident britanic la Cairo, lordul Moyne, la Foreign Office referitoare la răspunsul dat mareșalului Antonescu de cele trei guverne aliate privind posibilitatea de a acționa împotriva germanilor și încheierea armistițiului cu U.R.S.S.
- 540 1944 aprilie 5, Washington. Telegramă a secretarului de stat al S.U.A., Cordell Hull, către ambasadorul american la Moscova, Averell Harriman, referitoare la atitudinea pe care urmau s-o adopte, în mod diferențiat, cele trei Puteri Aliate față de România în cazul ieșirii acesteia din război.
- 541 1944 aprilie 6. Fragment din buletinul informativ înaintat Președinției Consiliului de Miniștri privind comentarea conținutului numărului 2 din 22 martie 1944 al ziarului comunist „România liberă”.
- 542 1944 aprilie 6, Londra. Minută a Foreign Office-ului privind interesul crescând al sovieticilor în negocierile de armistițiu cu România și poziția Angliei.
- 543 1944 aprilie 6, Cairo. Informare telegrafică a ministrului rezident britanic la Cairo, lordul Moyne, trimisă la Foreign Office, privind oferta de colaborare militară în răsărit, prin încheierea armistițiului, făcută de sovietici românilor.
- 544 1944 aprilie 7, București. Telegramă a reprezentantului special al Reichului în România pentru probleme economice, Hermann Neubacher, contrasemnată de ambasadorul Manfred von Killinger, despre starea de spirit a muncitorilor din regiunea petroliferă și activitatea organizatorică desfășurată de comuniști.
- 545 1944 aprilie 7, <Londra>. Telegramă de informare a Foreign Office-ului adresată guvernelor Canadei, Australiei, Noii Zeelande și Africii de Sud, în care se arată necesitatea urgentă a capitulării armatei române și punerea de acord a înaltelor comandamente sovietice și române pentru un ajutor militar reciproc împotriva germanilor.
- 546 1944 aprilie 8, Cairo. Telegramă a ambasadorului american pe lângă guvernele grec și iugoslav în exil, Lincoln MacVeagh, prin care comunică secretarului de stat, Cordell Hull, condițiile armistițiului dintre Aliați și România înmânate lui de omologul său sovietic, Nicolai Vasilievici Novikov.
- 547 1944 aprilie 11, Washington. Instrucțiuni ale Departamentului de Stat către Ambasada americană pe lângă guvernele grec și iugoslav în exil la Cairo, privind unele modificări sugerate de partea americană la propunerile sovietice de armistițiu dintre România și Aliați.

- 548 1944 aprilie 12. Scrisoare a lui Mihai Antonescu către șeful Marelui Stat Major, generalul Ilie Șteflea, prin care îi face cunoscută necesitatea de a se acționa împotriva abuzurilor și violențelor germane.
- 549 1944 aprilie 13. Notă informativă a Inspectoratului de jandarmi Galați asupra stării de spirit a populației civile și a cauzelor care o determină.
- 550 1944 aprilie 13. Ordin de informare al Legiunii de jandarmi București către secțiile și posturile de jandarmi în legătură cu urmărirea și prevenirea acțiunilor comuniste ce vizează înființarea unor „grupe de acțiune”.
- 551 1944 aprilie 13. Buletin radio informativ special cuprinzând relatările postului de radio „Atlantic” privind situația de pe frontul din Crimeea.
- 552 1944 aprilie 14. Buletin informativ al Centrului de radio-ascultare, cuprinzând știrea transmisă de postul de radio „Ankara” privind iminenta ieșire a României din război în condițiile înaintării Armatei sovietice și a dorinței de pace a poporului.
- 553 1944 aprilie 14, Cairo. Telegramă a ambasadorului Statelor Unite pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat american, Cordell Hull, privind emisiunile unui post de radio-recepție clandestin care transmitea în România.
- 554 1944 aprilie 16, Cairo. Telegramă a ambasadorului S.U.A. pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat american, Cordell Hull, referitoare la o propunere a lui Barbu Știrbei privind crearea, în Moldova, a unui guvern condus de Maniu.
- 555 1944 aprilie 22, Moscova. Scrisoare a ambasadorului britanic la Moscova, Archibald Clark Kerr, către comisarul poporului pentru afaceri externe al U.R.S.S., Veaceslav Mihailovici Molotov, în legătură cu o întrevvedere particulară a ministrului britanic la Berna, Clifford John Norton, cu Grigore Gafencu, fost ministru de externe al României, referitoare la condițiile politice pe care România ar trebui să le accepte pentru a înceta ostilitățile.
- 556 1944 aprilie 24, Moscova. Scrisoare a ambasadorului britanic la Moscova, Archibald Clark Kerr, către comisarul poporului pentru afaceri externe al U.R.S.S., Veaceslav Mihailovici Molotov, în care îi prezintă un proiect de mesaj ce cuprinde condițiile armistițiului cu România, urmînd să fie trimis marelui Ion Antonescu.
- 557 1944 aprilie 27. Apel transmis de postul de radio „România liberă”, adresat lucrătorilor și funcționarilor, intelectualilor și marinarilor de a ieși din războiul antisovietic.

- 558 1944 aprilie 27, Moscova. Scrisoare a prim-locțiitorului comisarului poporului pentru afaceri externe, Andrei Ianuarievici Vișinski, către ambasadorul Marii Britanii la Moscova, Archibald Clark Kerr, în legătură cu discuțiile pe marginea textului armistițiului româno-sovietic.
- 559 1944 aprilie. Memoriul oamenilor de știință și cultură, membri ai Academiei Române și profesori și ai universităților din București, Iași și Cluj adresat lui Ion Antonescu, prin care cer ieșirea României din războiul hitlerist.
- 560 1944 mai 1. Manifestul Frontului Unic Muncitoresc publicat în „România liberă” din 26 mai 1944.
- 561 1944 <mai>. Manifest editat de Comitetul patriotic de la C.F.R. al Frontului Unic Muncitoresc.
- 562 1944 <mai>. Manifest editat de Comitetul patriotic de la S.E.T. al Frontului Unic Muncitoresc.
- 563 1944 <mai>. Manifest editat de Comitetul patriotic de la întreprinderea Mociornița al Frontului Unic Muncitoresc.
- 564 1944 mai 1, Washington. Declarația guvernelor Marii Britanii, Uniunii Sovietice și Statelor Unite adresată guvernelor Ungariei, Bulgariei, României și Finlandei, conținând apelul ca acestea să iasă din Axă și să se alăture Aliaților.
- 565 1944 mai 2. Notă a lui Rode, provenită pe cale orală de la Ministerul de Externe, privind poziția lui Iuliu Maniu, a mareșalului Ion Antonescu și a lui Mihai Antonescu în urma declarației lui Veaceslav M. Molotov din 2 aprilie 1944.
- 566 1944 mai 3. Apel al postului de radio „România liberă” prin care se îndeamnă populația să nu răspundă la ordinele de mobilizare.
- 567 1944 mai 4, Moscova. Scrisoarea lui A. L. Vișinski, adjunct de comisar al poporului pentru afaceri externe al Uniunii Sovietice, adresată lui A. Clark Kerr, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Marii Britanii la Moscova, privind comportamentul trupelor române pe frontul sovietic.
- 568 1944 mai 5, Londra. Scrisoare a secretarului de stat pentru afaceri externe, Anthony Eden, adresată ambasadorului britanic la Moscova, A. Clark Kerr, privind clarificarea poziției guvernelor britanic și sovietic în privința sprijinului ce urmau să și-l acorde reciproc în zonele de operațiuni militare.

- 569 1944 mai 6. Raport al Serviciului Abwehr în România referitor la producția de petrol și la metodele folosite de autoritățile române — printre care și tactica amînării — pentru a extrage și livra Germaniei cît mai puțin petrol.
- 570 1944 mai 9. Chemare publicată în „România liberă” și adresată femeilor prin care sînt îndemnate să intre în Frontul Patriotic Antihitlerist.
- 571 1944 mai 9. Apel lansat de postul de radio „România liberă” pentru unirea tuturor forțelor patriotice în vederea salvării patriei și alungării trupelor hitleriste.
- 572 1944 mai 9, Londra. Scrisoare a colonelului Talbot Rice, adresată lui D. Howard la Foreign Office, privind misiunea colonelului de Chastelaine în România.
- 573 1944 mai 17. Notă informativă înaintată Direcției Generale a Navi-gației Fluviale Române referitoare la vasele și șlepurile distruse între 9 aprilie — 17 mai 1944 în sectorul „Dunărea de Sus”.
- 574 1944 mai 24. Ordin al Chesturii poliției Ploiești către comisariatele de poliție din județul Prahova prin care se semnaleză instrucțiunile comu-niste privind intensificarea acțiunii de propagandă și constituirea de comitete ale Frontului Patriotic în cartiere, fabrici, ateliere.
- 575 1944 mai 25, Cairo. Telegramă a ambasadorului american pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, privind noile propuneri ale opoziției românești în vederea desprinderii României de Axă.
- 576 1944 mai 25, Cairo. Scrisoare a ministrului rezident britanic în Orientul Mijlociu, la Cairo, lordul Moyne, către Departamentul pentru probleme sud-est europene al Foreign Office-ului, prin care trimitea declarația prințului Barbu Știrbei la întîlnirea de la Cairo a delegațiilor Aliate din 25 mai.
- 577 1944 mai 26. Informare a Ministerului de Externe al Germaniei despre situația politică internă din România, tatonări de pace cu Uniunea Sovietică, poziția regelui și a lui Ion Antonescu.
- 578 1944 mai 28. Apel transmis de postul de radio „România liberă” referitor la necesitatea colaborării tuturor forțelor democratice naționale în lupta antifascistă și antihitleristă.
- 579 1944 mai 30. Apel transmis de postul de radio „România liberă” pentru ca marinarii și ofițerii români să se alătore forțelor patriotice anti-hitleriste și pentru organizarea detașamentelor de eliberare a deținu-ților politici.

- 580 1944 mai 31, Cairo. Scrisoare a ministrului rezident britanic la Cairo, lordul Moyne, către Foreign Office, referitoare la discuțiile pe care urmează să le poarte cu ambasadorul sovietic la Cairo, Nikolai Vasilievici Novikov, în vederea adoptării unei atitudini comune față de negocierile privind armistițiul cu România.
- 581 1944 iunie 1. Notă informativă în legătură cu semnalarea de partizani în regiunea Sărata, județul Rădăuți.
- 582 1944 iunie 1, Cairo. Telegramă a ambasadorului american pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, privind asigurările pe care le-au formulat reprezentanții români pentru a fi date de Aliați.
- 583 1944 iunie 1, Cairo. Telegramă a ambasadorului american pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, privind un mesaj al reprezentanților Aliați la Cairo, adresat lui Iuliu Maniu, prin care îl anunță că negocierile au luat sfârșit, sugerându-i totodată să ia contact direct cu Armata Roșie.
- 584 1944 iunie 2, Brașov. Raport al șefului Grupului etnic german din România, Andreas Schmidt, către reichsführerul SS Heinrich Himmler, privind situația politică din România, încercări de a ieși cât mai curînd posibil din război; sugestii privind atitudinea Germaniei față de România, spre a o putea exploata în scopul aprovizionării pentru război și a o lăsa extenuată după terminarea războiului.
- 585 1944 iunie 3. Notă a Inspectoratului General al Jandarmeriei referitoare la răspîndirea unor manifeste comuniste printre muncitorii de la Uzinele Malaxa.
- 586 1944 iunie 4—12. Buletin rezumativ alcătuit de Ministerul Justiției după rapoartele parchetelor generale și parchetele tribunalelor. Informații referitoare la manifestul răspîndit la 1 iunie 1944 în Timișoara, redactat în limbile română și maghiară și semnat „Comitetul bănățean de luptă“.
- 587 1944 iunie 6. Notă informativă cu privire la arestarea a doi muncitori care au răspîndit manifeste comuniste.
- 588 1944 iunie 7. Notă informativă a Serviciului special de informații către Ion Antonescu referitoare la poziția liderilor partidelor burgheze după debarcarea din Normandia și atitudinea acestora față de perfectarea acordului cu comuniștii.
- 589 1944 iunie 9. Notă a Serviciului special de informații în legătură cu atitudinea liderilor P.N.Ț. și P.N.L. în cadrul acțiunii de făurire a Blocului Național Democrat.

- 590 1944 iunie 9. Notă a Serviciului special de informații cu privire la discuțiile purtate în vederea creării Blocului Național Democrat.
- 591 1944 iunie 10, Londra. Telegramă a Foreign Office-ului trimisă la Moscova (probabil ambasadorului britanic, Sir Archibald Clark Kerr) prin care se comunică planul de acțiune pentru răsturnarea guvernului Antonescu.
- 592 1944 iunie 12, Washington. Scrisoare a lui P. H. Gore Booth de la Ambasada britanică din Washington adresată Departamentului <cu problemele de> Sud din Foreign Office privind situația politică din România.
- 593 1944 iunie 13, Cairo. Telegramă a ambasadorului american pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, prin care anunță acordul lui Iuliu Maniu de a încheia un armistițiu în condițiile prezentate de Aliați.
- 594 1944 iunie 13. Ordin de informare al Legiunii de jandarmi București în legătură cu acțiunile organizației Ajutorul Roșu desfășurate în sprijinul comunistilor întemnițați.
- 595 1944 iunie 13. Notă a Serviciului special de informații referitoare la opiniile lui Gheorghe Brătianu, reprezentant al P.N.L.
- 596 1944 iunie 14. Ordin secret al Ministerului Afacerilor Interne în care se semnalează tratativele purtate de comuniști cu liderii social-democrați, național-țărănești și liberali în vederea constituirii blocului democratic.
- 597 1944 iunie 16. Articol publicat în „România liberă” prin care armata română este îndemnată să lupte împotriva Germaniei hitleriste pentru eliberarea părții de nord a Transilvaniei.
- 598 1944 iunie 17, Washington. Instrucțiuni ale secretarului de stat al S.U.A., Cordell Hull, adresate ambasadorului american pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil la Cairo, Lincoln MacVeagh, în legătură cu continuarea negocierilor dintre Aliați și România.
- 599 1944 iunie 19—25. Buletin rezumativ alcătuit de Ministerul Justiției referitor la manifestele răspândite în Arad și cuprinsul acestora.
- 600 1944 iunie 19. Scrisoare a ministrului economiei Reichului, Walther Funk, către ministrul de externe Joachim von Ribbentrop, privind mijloacele prin care guvernul român ar putea fi determinat să-și îndeplinească obligațiile pe plan economic față de Germania; îndemnul de a se recurge la folosirea unor mijloace de constrângere.
- 601 1944 iunie 20. Declarația de constituire a Blocului Național Democrat.

- 602 1944 iunie 21. Notă informativă a Chesturii poliției Ploiești referitoare la legăturile organizației regionale P.C.R. Prahova cu unii oameni politici-democrați din județ.
- 603 1944 iunie 22. Notă a Serviciului special de informații în legătură cu demersurile reprezentanților P.C.R. de a consolida și lărgi Blocul Național Democrat.
- 604 1944 iunie 23. Notă informativă în legătură cu arestarea unui grup de comuniști în județul Caraș.
- 605 1944 iunie 23. Notă informativă a Serviciului special de informații către Ion Antonescu cu privire la preocupările forțelor politice burgheze ca România să încheie armistițiul cu Națiunile Unite.
- 606 1944 iunie 24. Notă informativă prin care se semnaleză răspîndirea în comuna Foeni, județul Timiș-Torontal, a unor manifeste comuniste, semnate „Comitetul bănățean de luptă“.
- 607 1944 iunie 24. Ordin informativ al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de poliție Jam referitor la crearea unui resort medical cu scopul de a asigura asistența medicală membrilor P.C.R., în primul rînd celor aflați în clandestinitate.
- 608 1944 iunie 24, Madrid. Telegramă a ambasadorului american în Spania, Carlton J. H. Hayes, privind unele contacte pe care un funcționar al Legației americane le-a avut cu diplomați români din Madrid în legătură cu situația în care se află România și cu perspectivele acesteia de a ieși din război. Instrucțiuni date lui Hayes de către Departamentul de Stat. Notă a ministrului de externe al României.
- 609 1944 iunie 25. Notă informativă a Legiunii de jandarmi București, în legătură cu prinderea a doi muncitori care răspîndeau manifeste comuniste.
- 610 1944 iunie 26. Notă informativă prin care se semnaleză că în stația Recaș, județul Tîrnava Mare, a sărit în aer un tren cu benzină, datorită unei mine cu întîrziere montată pe șină.
- 611 1944 iunie 26. Ordin informativ al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de poliție Jam referitor la înființarea unui birou juridic al P.C.R. cu scopul de a intensifica activitatea de propagandă a partidului și de a asigura apărarea în procesele în care sînt implicați comuniștii.
- 612 1944 iunie 26. Ordin informativ al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de poliție Jam cu referire la atribuțiile biroului juridic creat de P.C.R. care să asigure asistență juridică comuniștilor, patrioților antihitleriști și unor categorii de dezertori.

- 613 1944 *iunie 26 — iulie 2*. Extras din buletinul rezumativ alcătuit de Ministerul Justiției referitor la detașamentul de partizani comuniști organizat la poalele Muntelui Semenic.
- 614 1944 *iunie 28*. Fragment din chemarea Uniunii Patriotice publicată, ca articol redacțional, în ziarul „România liberă“.
- 615 1944 *iunie 29, București*. Copie a scrisorii directorului ministerial Carl Clodius către comandantul Grupului de armate „Ucraina de Sud“, general-colonelul Schörner, despre convorbirea pe care a avut-o cu președintele Consiliului de Miniștri din România în problema plăților pentru armata germană.
- 616 1944 *iunie 29, Cairo*. Telegramă a ambasadorului american pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil, Lincoln MacVeagh, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, în care este prezentat planul lui Iuliu Maniu de a scoate România din război.
- 617 1944 *iunie*. Manifest al comitetului de acțiune al Fabricii Astra prin care muncitorii sînt îndemnați să lupte pentru alungarea hitleriștilor din țară, pentru doborîrea dictaturii antonesciene și instaurarea unui guvern național democratic.
- 618 1944 *iulie 1*. Notă a Serviciului special de informații referitoare la realizarea unității de vederi în frontul opoziției.
- 619 1944 *iulie 1*. Ordin informativ al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de poliție Jam referitor la lansarea unui manifest de către C.C. al U.T.C. prin care se îndeamnă la organizarea grupelor de partizani, a acțiunilor antirăzboinice și de propagandă.
- 620 1944 *iulie 4*. Notă a Serviciului special de informații referitoare la opiniile fruntașilor național-țărăniști în legătură cu perspectiva schimbării regimului politic în România.
- 621 1944 *iulie 4*. Notă a Serviciului special de informații în care se redă opinia lui Iuliu Maniu asupra evoluției evenimentelor politice din România.
- 622 1944 *iulie 4*. Notă a Serviciului special de informații în legătură cu poziția adoptată de Iuliu Maniu în cadrul frontului opoziției.
- 623 1944 *iulie 5*. Scrisoare a șefului Comandantului Suprem al Wehrmachtului, feldmareșalul Wilhelm Keitel, către ministrul de externe al Reichului, Joachim von Ribbentrop, solicitînd sprijin spre a determina România să accepte cerințele germane privind aprovizionarea Wehrmachtului cu produse agricole.

- 624 1944 *iulie 5*. Ordin de informații al Legiunii de jandarmi București în legătură cu propaganda desfășurată de P.C.R. în rîndurile țărănimii.
- 625 1944 *iulie 6*. Extras din raportul Parchetului tribunalului Caraș înaintat Ministerului Justiției privitor la componența grupului de partizani comuniști din Munții Semenicolui și descoperirea unor organizații comuniste și uteciste în localitățile Bocșa Română, Bocșa Vasiovei, Ocna de Fier și Reșița.
- 626 1944 *iulie 6, Londra*. Informare a Foreign Office-ului pentru ministrul rezident britanic la Cairo, lordul Moyne, referitoare la asigurarea dată de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Mihai Antonescu, că de Chastelaine este în siguranță și nu va fi predat germanilor.
- 627 1944 *iulie 8*. Notă a Serviciului special de informații în legătură cu intensificarea activității P.C.R. în cadrul organizațiilor muncitorești din Capitală și Transilvania.
- 628 1944 *iulie 10*. Articol redacțional publicat în „România liberă” referitor la marea ofensivă a Aliaților pe toate fronturile.
- 629 1944 *iulie 10*. Ordin informativ al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de Poliție Jam referitor la intensificarea acțiunilor de propagandă ale P.C.R. pentru ieșirea României din război, constituirea Frontului Unic Muncitoresc, organizarea unor acțiuni de sabotaj în spatele frontului.
- 630 1944 *iulie 11*. Notă a Serviciului special de informații în legătură cu evoluția opțiunii politice a lui Iuliu Maniu.
- 631 1944 *iulie 12, Fuschl*. Nota lui Carl Clodius, director în Ministerul de Externe al Reichului, cu rang de ministru plenipotențiar și reprezentant al Germaniei la București pentru problemele economice către ministrul de externe al Reichului, Joachim von Ribbentrop, privind concepția mareșalului Ion Antonescu despre situația militară; considerente asupra politicii externe a României, asupra situației interne; aspecte legate de aprovizionarea trupelor germane din România, de relațiile economice și financiare germano-române; alternative privind viitoarea atitudine a Germaniei față de România.
- 632 1944 *iulie 14*. Notă a Serviciului special de informații referitoare la discuțiile legate de fuzionarea grupării din jurul lui Mihai Ralea cu P.S.D.
- 633 1944 *iulie 15*. Ordin informativ al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de poliție Jam referitor la intensificarea activității comunistilor din Capitală.

- 634 1944 *iulie 17, Istanbul*. Telegramă a consulului general american în Turcia, Burton Y. Berry, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, în legătură cu o declarație a consilierului de presă al Legației române de la Istanbul, Teodor Solacolu, privind perspectiva creării unui guvern de coaliție în România.
- 635 1944 *iulie 18*. Apel transmis de postul de radio „România liberă”, adresat patrioților ploieșteni și țăranilor din Moldova, Bărăgan și Banat de a sabota producția și războiul hitlerist.
- 636 1944 *iulie 19*. Notă a Serviciului special de informații referitoare la punctele de vedere adoptate față de părerea susținută de comuniști de a se organiza gărzi civice ca nucleu al acțiunilor de rezistență.
- 637 1944 *iulie 20*. Scrisoare a ministrului afacerilor externe al Reichului, Joachim von Ribbentrop, către șeful Comandamentului Suprem al Wehrmachtului, Wilhelm Keitel, privind presiunile exercitate asupra României în vederea satisfacerii cererilor germane pentru aprovizionarea Wehrmachtului.
- 638 1944 *iulie 22*. Raport al Postului de jandarmi Lacu Sărat către Legiunea de jandarmi Brăila prin care se anunță sustragerea unei cantități de muniții de la un depozit al armatei germane amplasat în pădurea Lacu Sărat.
- 639 1944 *iulie 26*. Notă a maiorului de la Statul Major al Armatei de uscat germane referitoare la trimiterea unei delegații române în Elveția pentru ca pe cale diplomatică, prin intermediere engleză, să se ajungă la tratative de pace cu Uniunea Sovietică.
- 640 1944 *iulie 26*. Ordin circular înaintat de Legiunea de jandarmi Alba unităților în subordine cu privire la înmulțirea actelor de sabotaj a războiului hitlerist.
- 641 1944 *iulie 28*. Apel al P.C.R. către armată prin care aceasta este îndemnată la întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste, pentru salvarea țării de la dezastru.
- 642 1944 *iulie 28*. Articol redacțional publicat în ziarul „România liberă” prin care poporul român este chemat să lupte pentru doborârea guvernului antonescian și alungarea trupelor hitleriste din țară, pentru o Românie liberă, democratică și independentă.
- 643 1944 *iulie 28*. Apel publicat în ziarul „România liberă” prin care țăranii sînt chemați să ascundă recolta și să refuze să lucreze pentru hitleriști.
- 644 1944 *iulie 28*. Apel antirăzboinic publicat în ziarul „România liberă” prin care femeile sînt îndemnate să-și împiedice soții, frații, fiii să plece pe front.

- 645 1944 iulie 29. Ordin informativ al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de poliție Jam referitor la organizarea unor ample acțiuni antirăzboinice și antihitleriste de către P.C.R. cu ocazia sărbătoririi zilei de 1 august.
- 646 1944 iulie 29. Ordin informativ al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de poliție Jam referitor la răspîndirea în Capitală a unor manifeste semnate „Uniunea Tineretului Patriotic” prin care se îndeamnă la ruperea alianței cu Germania, izgonirea germanilor din țară, instaurarea unui guvern democratic și încheierea păcii cu Puterile Aliate.
- 647 1944 iulie 29. Apel transmis de postul de radio „România liberă”, adresat funcționarilor de stat, de a sabota războiul antisovietic și regimul antonescian.
- 648 1944 iulie. Manifest al Frontului Unic Muncitoresc care îndeamnă clasa muncitoare, toate forțele antifasciste din țară la lupta pentru eliberarea țării și încetarea războiului împotriva Națiunilor Unite.
- 649 1944 august 1—10. Manifest al Uniunii Patrioților Români către membrii Wehrmachtului din România prin care sînt îndemnați să nu mai dea ascultare ordinelor lui Hitler și să se alătore poporului român în lupta împotriva hitlerismului.
- 650 1944 august 2. Notă informativă referitoare la starea de spirit a muncitorilor de la uzinele Ferdinand < Oțelul Roșu > — Caraș.
- 651 1944 august 3. Comunicare a Grupului de corpuri de armată Kirchner către grupul de armate Wöhler privind atitudinea ostilă a militarilor români față de cei germani; indicii despre existența unor planuri de întoarcere a armatelor împotriva Germaniei.
- 652 1944 august 3. Notă informativă a Inspectoratului General al Jandarmeriei în legătură cu starea de spirit a muncitorilor de la fabrica de hîrtie din Bușteni.
- 653 1944 august 3. Notă informativă din care rezultă că organizația comunistă din județul Prahova, în baza hotărîrii C.C. al P.C.R., a luat măsuri de organizare a mișcării de partizani.
- 654 1944 august 4. Notă încheiată în urma consfătuirii dintre șefii detașamentelor germane de legătură pe lîngă comandamentele armatelor române privind pericolul unei răsturnări a situației în România; stabilirea codului de comunicare între forurile germane în cazul observării unor indicii semnificative în activitatea trupelor române.
- 655 1944 august 5. Extras dintr-o notă informativă a Oficiului central pentru siguranța Reichului către Sectorul de cercetare militar pentru Vest

din Comandamentul Suprem al Wehrmachtului privind situația din România; preluarea de către Partidul Comunist din România a conducerii luptei opoziției interne împotriva regimului militarofascist; activitatea partizanilor în Banat; posibilitatea formării de grupuri de partizani care să lupte împotriva Wehrmachtului.

- 656 1944 august 9. Fragment din nota Direcției Generale a Poliției referitoare la activitatea Partidului Comunist Român și a altor forțe politice împotriva regimului antonescian.
- 657 1944 august 9. Notă informativă a Inspectoratului General al Jandarmeriei asupra stării de spirit a muncitorilor din regiunea petroliferă Moinești—Solonți, județul Bacău.
- 658 1944 august 10. Articol editorial publicat în ziarul „România liberă” intitulat *Blocul Partidelor și datoria României în ceasul de față*.
- 659 1944 august 10. Platforma lansată de Comitetul Central al Apărării Patriotice pentru salvarea patrioților aflați în închisori și lagăre.
- 660 1944 august 10. Ordin informativ al Poliției de reședință Oravița către Detașamentul de poliție Jam referitor la masarea unor importante trupe românești în interiorul țării care să contracareze unele acte samavolnice ale trupelor hitleriste, precizându-se că ar exista intenția întoarcerii armelor împotriva Germaniei hitleriste.
- 661 1944 august 10, Washington. Instrucțiuni ale subsecretarului de stat al S.U.A., Edward R. Stettinius, către ambasadorul american la Moscova, Averell Harriman, în legătură cu o propunere a lui Ion Antonescu de a trimite noi reprezentanți pentru negocieri de pace cu Aliații.
- 662 1944 august 14. Notă informativă referitoare la starea de spirit a muncitorilor de la întreprinderea forestieră Vasilatul din comuna Brezoi, județul Vâlcea.
- 663 1944 august 14. Notă informativă asupra stării de spirit a muncitorilor de la Atelierele C.F.R. Palas, Constanța.
- 664 1944 august 15. Notă informativă referitoare la scrisoarea adresată de avocații baroului Tribunalului Prahova lui Ion Antonescu, prin care se cere ieșirea României din război, în anexă, textul scrisorii.
- 665 1944 august 22. Informare provenită de la Ministerul de Externe al Germaniei, trimisă Statului Major al conducerii Wehrmachtului, privind pericolul pierderii zonei de rafinării din România.
- 666 1944 August 23, Ankara. Telegramă a însărcinatului cu afaceri al S.U.A. în Turcia, R. F. Kelley, către secretarul de stat american, Cordell Hull,

referitoare la propunerea lui Mihai Antonescu ca Turcia să acționeze ca intermediar între România și Aliați în vederea realizării unui armistițiu.

667 1944 August 23. Declarația Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la actul istoric de la 23 August 1944, publicat în primul număr legal al ziarului „România liberă“.

668 1944 August 23. Proclamația regelui Mihai I către țară, difuzată la radio, care consemnează sfârșitul dictaturii antonesciene, ieșirea României din războiul hitlerist, alăturarea ei coaliției antifasciste și restabilirea independenței și suveranității naționale.

669 1944 August 23. Declarația guvernului instaurat la 23 August 1944 cu privire la obiectivele politicii interne și externe a României, publicată în primul număr legal al ziarului „România liberă“.

670 1944 August 23. Directiva operativă a Marelui Stat Major, semnată de generalul de divizie adjutant Gheorghe Mihail, referitoare la misiunile de luptă ale armatei române împotriva trupelor germane.

671 1944 August 23. Ordin transmis Armatei 3 de generalul de divizie adjutant Gheorghe Mihail, șeful Marelui Stat Major, prin care se ordonă încetarea luptelor împotriva trupelor sovietice și retragerea armatelor 3 și 4 de la frontul din Moldova.

672 1944 August 23. Ordin al comandantului Armatei 3, generalul de armată Petre Dumitrescu, referitor la ieșirea comandamentelor și unităților acestei armate din subordinea comandamentelor germane, încetarea luptei contra forțelor sovietice și retragerea în partea de nord a Dobrogei.

673 1944 August 23. Ordin semnat de colonelul Nistor Teodorescu, locțiitorul comandantului Detașamentului colonel Constantinescu, privind încetarea ostilităților cu trupele sovietice și declanșarea acțiunii de dezarmare prin forță a trupelor germane.

674 1944 August 23. Decret-lege privind amnistierea deținuților politici antifasciști.

675 1944 August 23. Decret-lege pentru desființarea lagărelor de internare.

676 1944 August 23. Manifestul Comandamentului formațiunilor de luptă patriotice, semnat de Emil Bodnaraș, prin care întregul popor al României libere este chemat să lupte împotriva armatelor hitleriste coto-pitoare.

- 677 1944 August 23. Extras din jurnalul de operații al Diviziei 2 munte din care rezultă entuziasmul cu care a primit populația orașului Deva vestea declanșării insurecției.
- 678 1944 August 23, ora 22,30. Secția Atașați a Armatei de uscat comunică răspunsul generalului Spalcke în legătură cu situația de la București, în urma arestării mareșalului și a lui Mihai Antonescu; acceptarea de către România a condițiilor armistițiului de pace.
- 679 1944 August 23. Fragment din Jurnalul de război al Comandamentului războiului maritim, consemnând ieșirea României din război și consecințele acestui act asupra Germaniei.
- 680 1944 August 23. Extras din Jurnalul de război (scris de locotenent-major Brehme) referitor la punerea în stare de alarmă a tuturor trupelor de rezervă de pe teritoriul românesc, ca urmare a insurecției de la 23 August 1944.
- 681 1944 August 23, Berna. Articol al corespondentului ziarului „The New York Times” la Berna, Daniel T. Brigham, în care se comentează ieșirea României din Axă; formarea unui nou guvern la București; influența asupra țărilor balcanice; importanța militară a acțiunii României.
- 682 1944 august 23—24. Extras din Jurnalul de război al Grupului de armate „Ucraina de Sud” consemnând principalele evenimente legate de ieșirea României din războiul hitlerist și întoarcerea armelor împotriva Germaniei; deruta creată în rândul naziștilor de evenimentele din România; eșuarea încercărilor germane de a răsturna noul guvern român.
- 683 1944 august 24. Apel adresat cetățenilor Capitalei de către Comandamentul formațiunilor de luptă patriotice, tipărit ca ediție specială a ziarului „România liberă”.
- 684 1944 august 24. Apel al Comitetului Regionalei Dobrogea al P.C.R. prin care cheamă populația să sprijine armata română în luptele împotriva trupelor germane.
- 685 1944 august 24. Notă informativă a Inspectoratului general administrativ Constanța cu privire la evenimentele politice din România din 23—24 August 1944.
- 686 1944 august 24. Text al ordinului semnat de Adolf Hitler privind mobilizarea tuturor forțelor germane din România pentru luptă, transmis Ministerului de Externe sub semnătura lui Ritter.
- 687 1944 august 24. Informare a Ministerului de Externe al Germaniei despre evenimentele de la 23 August 1944 din România.

- 688 1944 august 24. Extras din Jurnalul de război nr. 7 referitor la relațiile fostului comandant al regiunii petrolifere Ploiești, generalul Brandt, privind imposibilitatea de a dispune de stocurile de combustibil de la Ploiești și puternica rezistență întâmpinată de generalul Gerstenberg în partea de nord a orașului București.
- 689 1944 august 24. Telegramă a comandantului superior al Grupului de armate „Ucraina de Sud”, Friessner, către eșaloanele în subordine, anunțând preluarea, din ordinul Führerului, a comenzii supreme asupra tuturor forurilor germane din România; ordonă ca eșaloanele de comandă sau trupele române care s-ar împotrivi măsurilor militare germane să fie nimicite.
- 690 1944 august 24. Telegramă a comandantului suprem al Grupului de armate „Ucraina de Sud”, Hans Friessner, către comandantul Luftwaffeii germane din România, Alfred Gerstenberg, comunicînd ordinul Führerului Adolf Hitler pentru arestarea guvernului român format la 23 August și înlocuirea lui cu un guvern condus de un general filogerman.
- 691 1944 august 24, Moscova. Telegramă a ambasadorului american în Uniunea Sovietică, Averell Harriman, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, privind o convorbire avută cu A. I. Vișinski în legătură cu evenimentele din România.
- 692 1944 august 24. Telegramă a maiorului Linke adresată Comandamentului Suprem al Wehrmachtului, despre reacția guvernului horthyst la evenimentele din România; interesul Finlandei față de evoluția situației din România, ca imbold spre o evoluție asemănătoare.
- 693 1944 august 24. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 1 grăniceri privind sprijinul acordat grănicerilor de la pichetul Chiselet de către premilitari și alți cetățeni din comună.
- 694 1944 august 24. Știre transmisă de postul de radio „România liberă” cu privire la răsturnarea dictaturii antonesciene și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.
- 695 1944 august 24. Relatare a postului de radio „Moscova” prin care transmite declarația Comisariatului Afacerilor Străine, conform căreia Uniunea Sovietică nu are pretenții teritoriale și nu intenționează să intervină în situația internă a României, considerînd totodată că sprijinul dat de armata română pentru lichidarea trupelor germane va grăbi încetarea operațiunilor militare și încheierea armistițiului.
- 696 1944 august 24. Telegramă a ministrului britanic la Washington, conte de Halifax, Edward Frederik Lindley Wood, adresată la Foreign Office, relatînd declarația făcută presei de Cordell Hull, secretar de stat pentru afaceri externe, privind ieșirea României din Axă.

- 697 1944 *august 24*. Aprecieri făcute de postul de radio „Londra“ în legătură cu importanța, pentru desfășurarea viitoare a războiului contra Germaniei hitleriste, a trecerii României de partea Națiunilor Unite.
- 698 1944 *august 24*. Relatare a postului de radio „Londra“ (în limba germană) referitoare la consecințele, dezastruoase pentru Germania, ce decurg din ieșirea României din război.
- 699 1944 *august 24*. Relatare a postului de radio „Londra“ prin care se fac referiri asupra semnificației ieșirii României din război.
- 700 1944 *august 24*. Relatare a postului de radio „Londra“, în care se precizează că încercările Germaniei de a crea un guvern marionetă spre a-și păstra alianța României nu au nici o azeziune în rîndul poporului român.
- 701 1944 *august 24*. Relatare a postului de radio „Londra“ referitoare la importanța pentru țările balcanice a ieșirii României din război.
- 702 1944 *august 24*. Radio „Londra“ redă comentariul lui Edward Montgomery în care se precizează că actul României a deschis drumul armatei sovietice spre Berlin.
- 703 1944 *august 24*. Relatare a postului de radio „Londra“ cu privire la contribuția României la lupta, alături de Aliați, pentru înfrîngerea Germaniei hitleriste și consecințele pentru țările balcanice.
- 704 1944 *august 24*. Relatare a postului de radio „Londra“ referitoare la garantarea de către Națiunile Unite a integrității teritoriale și a independenței României.
- 705 1944 *august 24*. Comunicare a postului de radio american din Europa, care subliniază semnificația ieșirii României din războiul dus împotriva Națiunilor Unite și alăturarea ei forțelor antihitleriste.
- 706 1944 *august 24*. Fragment din aprecierile comentatorului postului de radio „Londra“, Wickam Steed, asupra importanței pentru Balcani a întoarcerii armelor de către România.
- 707 1944 *august 24, Basel*. Știre apărută în ziarul elvețian „La Suisse“ referitoare la situația din București în urma anunțării oficiale a întoarcerii armelor împotriva Germaniei hitleriste.
- 708 1944 *august 24, Lisabona*. Comentariul ziarului „O Século“ în legătură cu noua poziție a României după 23 August 1944.

- 709 1944 august 24, Lisabona. Știre din ziarul „O Século“ privind proclamația adresată către țară de regele Mihai.
- 710 1944 august 24, Washington. Articol din ziarul american „The Evening Star“ apărut la Washington, privind ieșirea României din Axă și efectele acestui act asupra Germaniei.
- 711 1944 august 25. Manifestul adresat țării de Partidul Social-Democrat prin care cheamă la luptă unită pentru înfăptuirea socialismului.
- 712 1944 august 25, Moscova. Telegramă a ambasadorului american la Moscova, Averell Harriman, către secretarul de stat, Cordell Hull, prin care transmite textul declarației Comisariatului poporului pentru Afaceri Externe al U.R.S.S. în legătură cu evenimentele din România.
- 713 1944 august 25, Moscova. Declarație a comisarului pentru afaceri externe al U.R.S.S., Veaceslav Mihailovici Molotov, cu privire la poziția guvernului sovietic față de România în situația în care armata română întoarce armele împotriva cotropitorilor germani.
- 714 1944 august 25, București. Radiogramă a general-locotenentului Alfred Gerstenberg, comandantul Luftwafei din România, către Statul Major al conducerii Wehrmachtului, despre imposibilitatea recuceririi orașului București de către trupele germane și a executării ordinului Führerului de a aresta guvernul format la 23 August.
- 715 1944 august 25. Telegramă nesemnată, către Statul Major al conducerii Wehrmachtului, despre starea de alarmă ordonată la Budapesta în urma evenimentelor de la 23 August 1944 din România.
- 716 1944 august 25. Informare a Ministerului de Externe al Germaniei despre influența evenimentelor de la București asupra Finlandei.
- 717 1944 august 25, Ankara. Notă a ministrului român în Turcia, Alexandru Crețeanu, către Ambasada americană din Ankara prin care anunță îndepărtarea guvernului Antonescu și crearea unui guvern de unitate națională.
- 718 1944 august 25, Cairo. Telegramă a însărcinatului cu afaceri al S.U.A. pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil, Harold Shantz, către secretarul de stat, Cordell Hull, privind cererea conținută într-un mesaj al regelui Mihai, adresat prin Știrbei Aliaților, ca forțele acestora să bombardeze în ziua de 26 august câteva centre importante din România și Ungaria.
- 719 1944 august 25, Cairo. Telegramă a însărcinatului cu afaceri al S.U.A. pe lângă guvernele iugoslav și grec în exil, la Cairo, Harold Shantz, către

secretarul de stat, Cordell Hull, privind un mesaj venind din partea regelui Mihai în care anunță demiterea guvernului Antonescu.

- 720 1944 august 25 <Cairo>. Telegramă trimisă de Ambasada britanică de la Cairo la Foreign Office privind mesajul lt. colonelului de Chastelaine privind evenimentele imediat următoare zilei de 23 August.
- 721 1944 august 25, New York. Articol din ziarul american „The New York Times” referitor la hotărîrea României de a ieși din Axă, reacția lui Hitler și însemnătatea retragerii României pentru soarta întregului război.
- 722 1944 august 25, Londra. Articol al corespondentului la Londra al Agenției „Associated Press”, preluat de ziarul american „The New York Times”, referitor la propunerile Uniunii Sovietice de a acorda ajutor României în acțiunea de eliberare a țării.
- 723 1944 august 25, Basel. Articol din ziarul elvețian „National Zeitung” despre implicațiile actului de la 23 August asupra Finlandei.
- 724 1944 august 25, Paris. Articol din ziarul „Le Figaro” referitor la semnificația actului de la 23 August.
- 725 1944 august 25, Basel. Articol din ziarul elvețian „National Zeitung”, redînd comentariile presei engleze despre efectele actului de la 23 August asupra situației generale pe frontul antihitlerist ; totala prăbușire a poziției Germaniei în Balcani ; drumul deschis spre Viena pentru armata sovietică, întărită prin alăturarea armatei române ; rolul regelui Mihai ca purtător de cuvînt al forțelor care au condus efectiv acțiunea în România ; nulitatea Dictatului de la Viena ; posibilitatea apariției unei puternice crize în alianța germano-ungară.
- 726 1944 august 25, Lisabona. Comentariul ziarului „Diário de Notícias” asupra evenimentelor din România prin care se semnaleză ieșirea României din coaliția Axei, alăturarea ei Națiunilor Unite și recunoașterea de către guvernele Aliaților a nedreptăților făcute României prin Dictatul de la Viena.
- 727 1944 august 25, Cetatea Vaticanului. Comentariu din ziarul „L'Osservatore romano” asupra consecințelor pe care le implică insurecția română.
- 728 1944 august 25, Cetatea Vaticanului. Extras dintr-un comentariu din ziarul „L'Osservatore romano” asupra evenimentelor de la 23 August 1944 în lumina evoluției politice a României după primul război mondial.
- 729 1944 august 25, Geneva. Articol din ziarul „Journal de Genève”, semnat de René Payot, referitor la semnificația trecerii României de partea Aliaților.

- 730 1944 august 25, Zürich. Articol din ziarul elvețian "Neue Züricher Zeitung" despre repercusiunile actului de la 23 August asupra Finlandei.
- 731 1944 august 25, St. Gallen. Fragment dintr-un articol din ziarul elvețian „St. Gallen Tagblatt” privind implicațiile strategice și politice ale actului de la 23 August asupra situației din Peninsula Balcanică și din Finlanda.
- 732 1944 august 25, Berna. Articol din ziarul elvețian „Der Bund” despre prezentarea de către presa din țările scandinave a evenimentelor din România și din Franța ca semnal al începerii etapei finale a luptei împotriva hitlerismului.
- 733 1944 august 25, Istanbul. Articol de fond apărut în ziarul "Cumhuriyet", sub semnătura lui Nadir Nadi, cu privire la semnificațiile politico-militare ale eliberării Parisului de sub ocupația nazistă și ale ieșirii României din războiul antisovietic.
- 734 1944 august 25, Istanbul. Articol apărut în ziarul „Cumhuriyet”, sub semnătura lui Ömer Rıza Doğrul, cu privire la urmările politice, economice și militare ale hotărârii României de a ieși din războiul antisovietic și de a trece de partea Aliaților.
- 735 1944 august 25, Istanbul. Articol apărut în ziarul „Akşam”, sub semnătura lui Necmeddin Sadak, prezentând implicațiile politice și militare ale hotărârii României de a încheia armistițiul cu Puterile Aliate și de a întoarce armele împotriva Germaniei hitleriste.
- 736 1944 august 25, Istanbul. Articol apărut în ziarul „Vakit”, sub semnătura lui Asım Us, cu privire la relațiile României cu Germania; cauzele și efectele participării României la războiul antisovietic; consecințele militare ale trecerii României de partea Aliaților; importanța acestui eveniment pentru clarificarea situației din Balcani și, implicit, pentru accelerarea încetării celui de-al doilea război mondial.
- 737 1944 <august 25>, Istanbul. Articol apărut în ziarul „Ulüs”, sub semnătura lui Falih Rifki Atay, cu privire la hotărârea României de a ieși din războiul antisovietic; atitudinea democratică a liderilor noului guvern condus de generalul Constantin Sănătescu; politica Germaniei față de România; perspectiva reglementării favorabile a situației din Balcani în urma hotărârii adoptate de România.
- 738 1944 <august 25> Istanbul. Știri apărute în ziarul „Ulüs”, cu privire la ecurile în Turcia și în străinătate ale actului de la 23 August și la dificultățile de ordin militar ale Germaniei, ca urmare a evenimentelor din România.
- 739 1944 august 25, New York. Articol din ziarul american "The New York Times" referitor la desfășurarea evenimentelor din România și consecințele ieșirii României din războiul dus alături de Germania hitleristă.

- 740 1944 august 25, Paris. Știre publicată în ziarul „L'Humanité” referitoare la încheierea armistițiului între România și U.R.S.S. și trecerea ei de partea Aliaților.
- 741 1944 august 25. Știrea apărută în ziarul „L'Impartial” despre situația militară din Balcani în urma trecerii României de partea Aliaților.
- 742 1944 august 26. Apelul C.C. al P.C.R. adresat tuturor categoriilor sociale pentru înfăptuirea unor reforme democratice și alungarea trupelor hitleriste din țară.
- 743 1944 august 26. Apel al Comitetului Central al Apărării Patriotice prin care cheamă toate categoriile sociale la lupta pentru o Românie liberă, independentă și democrată.
- 744 1944 august 26. Manifest al Comandamentului gărzilor patriotice adresat cetățenilor Olteniei pentru alungarea armatelor hitleriste din țară.
- 745 1944 august 26. Ordin al feldmareșalului Wilhelm Keitel, șeful Comandamentului Suprem al Wehrmachtului, către Comandamentul Grupului de armate „Ucraina de Sud”, stabilind că întreaga Românie constituie zonă de operațiuni militare, precum și atitudinea ce va fi adoptată față de militarii armatei române după ce guvernul român s-a considerat ca fiind în stare de război cu Germania.
- 746 1944 august 26. Telegramă a comandantului Grupului de armate „Ucraina de Sud”, generalul colonel Hans Friessner, către Armata 8 germană, privind ordinul de luptă dat de Hitler pentru trupele germane aflate pe teritoriul României; modul de a se acționa în cazul unor încercări ale trupelor române de a dezarma pe cele germane.
- 747 1944 august 26. Raport al Parchetului Tribunalului Sibiu către ministrul justiției referitor la starea de spirit entuziastă a populației din orașul și județul Sibiu după actul istoric de la 23 August 1944.
- 748 1944 august 26. Raport al Prefecturii județului Ialomița către Comandamentul Etapelor și Ministerul Afacerilor Interne privind trecerea pe Dunăre a convoaielor de vase germane care se îndreaptă spre Cernavodă.
- 749 1944 august 26. Notă informativă a Prefecturii Ialomița trimisă Ministerului Afacerilor Interne cu privire la dezarmarea ostașilor germani.
- 750 1944 august 26. Ordin de zi al comandantului Garnizoanei Turnu Severin, colonelul Ioan Gașpar, prin care aduce mulțumiri ostașilor și cetățenilor din oraș pentru contribuția lor la dezarmarea și capturarea trupelor germane.

- 751 1944 august 26. Știre preluată de Statul Major al conducerii Wehrmachtului de la Ministerul de Externe al Reichului și difuzată diverselor eșaloane militare germane, privind gradul implicării regelui Mihai în evenimentele de la 23 August.
- 752 1944 august 26, Moscova. Telegramă a ambasadorului american la Moscova, Averell Harriman, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, prin care informează despre o declarație a comisarului poporului pentru afaceri externe al U.R.S.S., Veaceslav Mihailovici Molotov, referitoare la introducerea, la cererea reprezentanților români de la Cairo, a încă trei clauze în condițiile de armistițiu propuse de Uniunea Sovietică.
- 753 1944 august 26. Comunicare radiofonică a postului „Londra“ referitoare la importanța actului de la 23 August 1944.
- 754 1944 august 26. Comunicatul postului de radio „Londra“ despre eforturile armatei române de a nimici și izgoni din țară trupele hitleriste aflate la nord de Galați.
- 755 1944 august 26. Relatare a postului de radio „Londra“ referitoare la rolul României în înfrângerea Germaniei hitleriste.
- 756 1944 august 26, Paris. Articol din ziarul „L'Humanité“, semnat de M. Magnien, referitor la ieșirea României din războiul hitlerist, trecerea sa alături de Aliați și importanța acestui act în prăbușirea Germaniei hitleriste; rolul pe care ar fi trebuit să-l aibă poporul german în împiedicarea războiului.
- 757 1944 august 26. Relatare a postului de radio „Moscova“ referitoare la evenimentele petrecute în România, în urma cărora noul guvern a hotărât să semneze armistițiul iar germanii încearcă să formeze un guvern de marionete.
- 758 1944 august 26. Comunicare a postului de radio „Moscova“ prin care se arată că Agenția T.A.S.S. a transmis nota cu condițiile armistițiului propus României de guvernul sovietic în aprilie 1944.
- 759 1944 august 26, Lisabona. Știre din ziarul „Diário de Notícias“ privind declarația secretarului de stat al S.U.A. Cordell Hull, în legătură cu ieșirea României din alianța cu Germania și trecerea la eliberarea țării de invadatorii fasciști.
- 760 1944 august 26/27, Geneva. Comentariu apărut în „Journal de Genève“ asupra importanței militare și economice a întoarcerii armelor de către România împotriva Germaniei.
- 761 1944 august 26, Cetatea Vaticanului. Articolul din ziarul „L'Osservatore romano“ referitor la declarația Comisariatului poporului pentru Afaceri

Externe al U.R.S.S. privitoare la România și la colaborarea militară româno-sovietică.

- 762 1944 august 26, *Cetatea Vaticanului*. Știri din ziarul „L'Osservatore romano” privind declarațiile Puterilor Aliate în legătură cu evenimentele din România.
- 763 1944 august 26, *Istanbul*. Extrase dintr-un articol apărut în ziarul „Cumhuriyet”, sub semnătura lui Ömer Rıza Doğrul, cuprinzând considerații referitoare la natura și urmările politicii dictatoriale în România.
- 764 1944 august 26, *Paris*. Știre publicată în ziarul „L'Humanité”, referitoare la trecerea României de partea Aliaților și întoarcerea armelor împotriva Germaniei.
- 765 1944 august 26, *New York*. Articol apărut în ziarul american „The New York Times”, sub semnătura lui Sidney Gruson, privind începerea luptelor pentru apărarea Bucureștiului și a altor localități și atitudinea noului guvern român față de trupele hitleriste în retragere.
- 766 1944 august 26/27, *Basel*. Articol din ziarul elvețian „National Zeitung” despre comentariile presei suedeze referitoare la actul de la 23 August și importanța lui pentru evoluția ulterioară a războiului; dificultățile imense cauzate Germaniei prin pierderea principalelor surse de aprovizionare cu alimente din România, Franța, Bulgaria.
- 767 1944 august 26/27, *Basel*. Articol din ziarul elvețian „Baseler Nachrichten” despre ecoul în Suedia și Finlanda al actului de la 23 August; consecințele catastrofale pentru armata germană.
- 768 1944 august 27. Manifestul Blocului Național Democratic publicat în ziarul „România liberă”.
- 769 1944 august 27. Extrase din stenograma Consiliului de Miniștri referitoare la situația militară din România.
- 770 1944 august 27. Raport al colonelului Nicolae Ivănescu, șeful Detașamentului de legătură român al Armatei 3 române pe lângă Grupul de armate german „Ucraina de Sud” din care rezultă refuzul comandanților armatelor 3 și 4 române de a continua lupta alături de germani.
- 771 1944 august 27. Raport al Prefecturii Constanța către Inspectoratul general administrativ Constanța referitor la lupta dintre armata română și trupele germane în localitățile din județ.
- 772 1944 august 27. Telegramă expediată de Inspectoratul general administrativ Constanța către Ministerul Afacerilor Interne referitor la inci-

dentele petrecute între convoaiele trupelor germane ce se îndreptau spre Bulgaria și trupele române.

- 773 1944 august 27. Raportul prefectului județului Mehedinți către Inspectoratul general administrativ Craiova despre luptele din 26 august 1944 de la Turnu Severin cu trupele germane fasciste.
- 774 1944 august 27. Știre transmisă de postul de radio „Londra” prin care se subliniază că frontul german în România s-a prăbușit, Bucureștiul a fost eliberat, iar în regiunea Ploiești se dau lupte grele.
- 775 1944 august 27. Emisiunea transmisă de postul de radio „Moscova” prin care, comentându-se zierele sovietice, se arată că ieșirea României din Axă are o importanță covârșitoare pentru întreaga zonă balcanică.
- 776 1944 august 27, Lisabona. Știre din ziarul „Diario de Noticias” asupra luptelor de stradă dintre trupe germane și unități ale armatei române desfășurate în București.
- 777 1944 august 27, Cetatea Vaticanului. Comentariul din ziarul „L’osservatore romano” asupra declarației de război a României împotriva Germaniei naziste.
- 778 1944 august 27. Telegrama brigadeführerului SS Schellenberg despre situația internă din România după 23 August 1944; situația armatei germane în România.
- 779 1944 august 27, Cetatea Vaticanului. Știre din ziarul „L’Osservatore romano” asupra situației pe frontul răsăritean.
- 780 1944 august 28. Apel al C.C. al P.C.R. prin care cetățenii patriei sînt chemați să lupte împotriva dușmanilor interni și externi, pentru apărarea și dezvoltarea drepturilor democratice.
- 781 1944 august 28. Manifest al Comitetului regional din Banat al P.C.R. în care cheamă poporul la luptă pentru alungarea trupelor inamice din țară.
- 782 1944 august 28. Notă a Comandamentului militar al Capitalei către Marele Stat Major referitoare la proiectul de comunicat asupra încheierii cu succes a luptei forțelor insurecționale pentru lichidarea trupelor germane din interiorul Capitalei și zona înconjurătoare.
- 783 1944 august 28. Comunicat radiofonic referitor la desfășurarea luptelor insurecționale din 27 august 1944.
- 784 1944 august 28, Lisabona. Comentariu din ziarul „O Século” privind încetarea rezistenței germane din București; se evidențiază că trupele

- române sînt stăpîne pe situație pe întreg teritoriul Munteniei, Olteniei și Dobrogei; se semnalează, de asemenea, luptele pe Dunăre și respingerea încercărilor forțelor germano-ungare din Transilvania de a trece frontiera.
- 785 1944 august 28, *Istanbul*. Articol apărut în ziarul „Cumhuriyet“, sub semnătura lui H. Emir Erkilet, despre declanșarea luptelor între trupele române și germane, începînd din noaptea de 23/24 August; situația trupelor germane din România și de pe Frontul de Est; ofensiva trupelor sovietice în Moldova; repercusiunile situației din România asupra Bulgariei.
- 786 1944 august 28, *Istanbul*. Știre apărută în ziarul „Cumhuriyet“ cu privire la comentariile făcute la radio „Tokio“ despre privarea Germaniei de petrolul și grîul din România, ca urmare a capitulării acesteia.
- 787 1944 august 28, *Paris*. Știri publicate în ziarul „L'Humanité“ referitoare la Apelul către Națiune difuzat de posturile de radio „București“ în noaptea din 26/27 august și la comunicatul privind operațiunile militare din zona Capitalei.
- 788 1944 august 28, *Paris*. Știre publicată în ziarul „L'Humanité“ reluînd extrase din „Pravda“ privitoare la semnificația ieșirii României din războiul antisovietic.
- 789 1944 august 28, *Paris*. Știre publicată în ziarul „L'Humanité“ referitoare la nota Comisariatului Afacerilor Externe al U.R.S.S. cu privire la armistițiul româno-sovietic.
- 790 1944 august 28, *Paris*. Articol din ziarul „L'Humanité“, semnat de M. Magnien, cuprinzînd comentarii cu privire la armistițiul româno-sovietic și semnificația participării României la războiul antihitlerist alături de Aliați.
- 791 1944 august 28. Știre transmisă de postul de radio „Brazzaville“ care, reluînd un comentariu al Agenției „Reuter“, apreciază că pierderile germane în România sînt mai mari decît cele suferite la Stalingrad.
- 792 1944 august 29. *Geneva*. Articol apărut în ziarul „Journal de Genève“ despre implicațiile evenimentelor de la 23 August din România asupra frontului german din Balcani și a situației Reichului în general.
- 793 1944 august 29, *Washington*. Instrucțiuni ale secretarului de stat al S.U.A., Cordell Hull, trimise ambasadorului american la Moscova, Averell Harriman, conținînd unele precizări ale guvernului Statelor Unite în legătură cu o serie de modificări de ultimă oră formulate de guvernul britanic la condițiile de armistițiu cu România.

- 794 1944 august 29. Raport informativ al Inspectoratului general administrativ Călărași cu privire la desfășurarea luptelor insurecționale în județele Brăila, Constanța, Ialomița și Tulcea.
- 795 1944 august 29, Paris. Articol din ziarul „Le Figaro”, semnat de Jacques Darcy, referitor la ieșirea României din războiul hitlerist și trecerea sa de partea Aliaților; relatări despre luptele purtate între trupele române și cele germane.
- 796 1944 august 29, Lisabona. Informație din ziarul „Diário de Notícias” privind comunicatul oficial sovietic din 28 august. Se semnaleză rapida înaintare pe teritoriul românesc a armatelor sovietice, sprijinite de trupele române, precum și numărul de prizonieri germani după declanșarea ofensivei de la Chișinău și cantitățile de material de luptă capturate de la germani.
- 797 1944 august 29. Știre transmisă de postul de radio „Glasul Americii” care citează dintr-un articol apărut în ziarul “New-York Times” referitor la importanța ieșirii României din război.
- 798 1944 august 30. Extras din stenograma Consiliului de Miniștri referitoare la situația militară din România.
- 799 1944 august 30. Directiva operativă a Marelui Stat Major cu privire la misiunile care reveneau armatelor 1 și 4 în cadrul ofensivei pentru eliberarea părții de nord-vest a României.
- 800 1944 august 30. Ordin de zi al ministrului de război, generalul de corp de armată Mihai Racoviță, prin care se citează trupele române care s-au distins în luptele pentru zdrobirea forțelor germane din Capitală și împrejurimi.
- 801 1944 august 30. Telegramă a comandantului Corpului de munte, generalul de divizie Ion Dumitrache, către Marele Stat Major prin care informează că trupele din subordine au trecut linia de demarcație româno-ungară impusă la 30 august 1940 și au eliberat primele localități.
- 802 1944 august 30. Cuvîntarea generalului de divizie Constantin Vissarion, comandantul Diviziei 20 infanterie-instrucție, din care rezultă nerăbdarea cu care militarii români așteptau declanșarea luptelor pentru eliberarea părții de nord-vest a României răpită prin Dictatul de la Viena din 30 august 1940.
- 803 1944 august 30. Raport al Prefecturii județului Ialomița către Ministerul Afacerilor Interne privind incidentele dintre armata română și germană.

- 804 1944 august 30, *Budapesta*. Informare redactată de Klugkist, membru al Legației germane din București, transmisă Ministerului de Externe al Reichului de plenipotențiarul german la Budapesta, Weesenmayer, relatînd evoluția situației din România premergătoare actului de la 23 August, cererea generală a poporului român de ieșire din război, arestarea lui Ion Antonescu, reacția plenipotențiarului german Killinger, luptele de la Băneasa, dezarmarea forurilor militare germane din București și luarea lor în captivitate, situația la Legația germană; situația în Transilvania.
- 805 1944 august 30, *Budapesta*. Telegramă redactată de consilierul politic Werkmeister, reprezentant al Ministerului de Externe al Germaniei pe lângă Grupul de armate „Ucraina de Sud”, transmisă prin intermediul plenipotențiarului german din Budapesta, Edmund Weesenmayer, ministrul afacerilor externe al Reichului, Joachim von Ribbentrop, despre situația pe plan militar din Transilvania.
- 806 1944 august 30, *Paris*. Articol din ziarul „Le Figaro”, semnat de Vladimir d'Ormesson, referitor la poziția Italiei, Iugoslaviei, Bulgariei și României față de Germania și semnificația europeană a actului de la 23 August.
- 807 1944 august 30, *Cetatea Vaticanului*. Știre din ziarul „L'Osservatore romano” privind declarația secretarului de stat, Cordell Hull, că S.U.A. vor trimite la Moscova un reprezentant militar și diplomatic pentru armistițiul cu România.
- 808 1944 august 31. Fragment din reportajul publicat de ziarul „România liberă” cu ocazia primirii trupelor sovietice în România.
- 809 1944 august 31. Extrase din stenograma ședinței Consiliului de Miniștri referitoare la situația militară din România.
- 810 1944 august (31). Manifest-afiș prin care organizația București a Partidului Social-Democrat salută intrarea în Capitală a trupelor sovietice.
- 811 1944 august 31, *Sibiu—Timișoara*. Apelul noului șef al comunității germane din România, Hans Otto Roth, către populația de origine germană din țara noastră, îndemnînd la liniște, ordine și la loialitate față de noul guvern român.
- 812 1944 august 31. Extras din raportul informativ al Prefecturii județului Dîmbovița privind starea de spirit a populației și mersul evenimentelor din luna august 1944.
- 813 1944 august 31, *Lisabona*. Comunicatul oficial al guvernului român publicat de ziarul „Republica” prin intermediul Legației române din Lisabona în legătură cu ordinul dat armatei române de a începe lupta îm-

potriva tuturor forțelor germane de pe teritoriul român, pentru eliberarea țării de sub ocupația germană.

814 1944 august 31, Lisabona. Știre din ziarul „República” relatînd luptele purtate de trupele românilor împotriva germanilor în împrejurimile orașului București. Se menționează că inamicul a fost alungat din numeroase puncte de rezistență și că românii au luat peste 1 200 prizonieri și mari cantități de material blindat și motorizate.

815 1944 august 31, Washington. Instrucțiuni ale secretarului de stat al S.U.A., Cordell Hull, către ambasadorul american la Moscova, Averell Harriman, în legătură cu folosirea proiectului de armistițiu cu Bulgaria pentru întocmirea textului armistițiului cu România.

816 1944 august. Manifest al C.C. al P.C.R. care cheamă poporul român să sprijine cu toate forțele lupta pentru răsturnarea guvernului antonescian.

817 1944 august. Apel al Comitetului Central al Uniunii Patrioților prin care toți cetățenii sînt chemați la luptă pentru libertăți democratice depline, pentru eliberarea și independența țării.

818 1944 august. Apel prin care studenții sînt îndemnați să întîmpine cu încredere armata sovietică.

819 1944 august. Apel adresat de comandamentul armatei sovietice către populația României prin care cetățenii români sînt chemați să-și dea concursul la zdrobirea definitivă a armatei fasciste germane.

820 1944 (sfîrșitul lunii august). Știre transmisă de Agenția „Reuter” prin care se apreciază semnificația ieșirii României din războiul alături de Germania.

821 1944 (sfîrșitul lunii august). Știre transmisă de Agenția „Reuter” care apreciază că ieșirea României din război are consecințe incalculabile pentru desfășurarea ulterioară a evenimentelor.

822 1944 septembrie 1, Ankara. Telegramă a ambasadorului american în Turcia, Laurence A. Steinhardt, prin care transmite secretarului de stat al S.U.A., Cordell Hull, un mesaj al ministrului român la Ankara, Alexandru Crețeanu, adresat ambasadorului U.R.S.S. în Turcia, Serghei Alexandrovici Vinogradov, privind statutul trupelor române angajate în lupta împotriva Germaniei.

823 1944 septembrie 1, Paris. Știre publicată în ziarul „L'Humanité” referitoare la importanța deschiderii noului front românesc în urma întoarcerii armelor împotriva Germaniei naziste și comentariile presei sovietice în legătură cu semnificația acestor evenimente.

- 824 1944 septembrie 1, Paris. Știre publicată în ziarul „L'Humanité” referitoare la importanța eliberării zonei petrolifere Ploiești de sub ocupația germană și comentariile presei sovietice asupra acestui eveniment.
- 825 1944 septembrie 1, Ankara. Telegramă a ambasadorului american în Turcia, Laurence A. Steinhardt, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, prin care transmite un mesaj al ministrului român la Ankara, Alexandru Crețeanu, adresat ambasadorului sovietic în Turcia, Serghei Alexandrovici Vinogradov, privind dezarmarea flotei românești.
- 826 1944 septembrie 2. Chemare — publicată în ziarul „România liberă” — adresată de Comitetul Central al Partidului Socialist Țărănesc tuturor categoriilor sociale pentru eliberarea țării și înfăptuirea reformelor democratice.
- 827 1944 septembrie <2>. Dare de seamă întocmită de Secția 3 din Marele Stat Major referitoare la luptele duse de armata română împotriva trupelor germane.
- 828 1944 septembrie 2. Raport al Prefecturii județului Mehedinți către Inspectoratul general administrativ Craiova referitor la lichidarea rezistenței germane din sectorul Gura Văii-Vîrciorova.
- 829 1944 septembrie 2, Washington. Notă a Departamentului de Stat către șeful Statului Major al Comandamentului Suprem al armatei și marinei S.U.A., amiralul William D. Leahy, prin care i se aduce la cunoștință textul condițiilor de armistițiu cu România supus de guvernul sovietic aprobării guvernelor americane și britanic.
- 830 1944 septembrie 3. Raportul generalului de armată Petre Dumitrescu către ministrul de război referitor la conversația telefonică purtată cu generalul de armată german Friessner despre ieșirea României din război la 23 August 1944.
- 831 1944 septembrie 3, Lisabona. Comentariul ziarului „O Século” privind comunicatul Statului Major General român din 2 septembrie în legătură cu eliberarea țării de sub ocupația trupelor germane.
- 832 1944 septembrie 4. Manifest al C.C. al P.C.R. prin care cheamă ofițerii, subofițerii și soldații să continue lupta pentru eliberarea țării de sub dominația fascistă.
- 833 1944 septembrie 4, Cluj. Telegramă a consilierului politic pe lângă Grupul de armate „Ucraina de Sud”, Werkmeister, adresată ministrului de externe al Reichului, privind imposibilitatea constituirii unui guvern român care să continue colaborarea cu Germania.

- 834 1944 septembrie 4. Telegrama șefului Grupului etnic german, Andreas Schmidt, către consilierul Wagner din Ministerul de Externe al Reichului, privind situația din Transilvania; acțiuni ale comuniștilor români; refuzul militarilor români de a primi parlamentari din partea Wehrmachtului.
- 835 1944 septembrie 4, București. Raportul ministrului Elveției în România, René de Weck, către consilierul federal al Elveției, Marcel Pilet-Golaz, șeful Departamentului politic federal, privind pregătirea și înlăptuirea actului de la 23 August.
- 836 1944 septembrie 4, Paris. Articol din ziarul „L'Humanité”, semnat de M. Magnien, în care se subliniază meritele P.C.R. privind întoarcerea armatelor împotriva Germaniei hitleriste, sugerându-se că Finlanda ar trebui să urmeze exemplul României.
- 837 1944 septembrie 4, Istanbul. Extras dintr-un articol publicat în ziarul „Cumhuriyet” prezentând evenimentele ce au dus la „dezintegrarea Axei”, printre care s-au numărat și ieșirea României din războiul anti-sovietic și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.
- 838 1944 septembrie 4, Paris. Știri publicate în ziarul „L'Humanité” referitoare la operațiunile militare desfășurate pe teritoriul României.
- 839 1944 septembrie 6. Protocolul de constituire a Grupului Patriotic Anti-hitlerist.
- 840 1944 septembrie 6. Telegramă a consilierului politic pe lângă Grupul de armate „Ucraina de Sud”, Werkmeister, către ministrul de externe al Reichului, J. Ribbentrop, despre imposibilitatea constituirii unui guvern național român favorabil Germaniei; apelul noului șef al grupului etnic german, Otto Roth, ca membrii Grupului să rămână credincioși statului român.
- 841 1944 septembrie 8, Ankara. Telegramă a ambasadorului american la Ankara, Laurence A. Steinhardt, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, prin care retransmite o notă a ministrului român în Turcia, Alexandru Crețeanu, referitoare la cauzele amânării semnării armistițiului și la dezarmarea flotei maritime și fluviale a României.
- 842 1944 septembrie 8, Lisabona. Comentariul ziarului „O Século” asupra evenimentelor petrecute în ultimele 15 zile între Adriatica și Marea Neagră. Se menționează că actul de la 23 August va avea „cele mai vaste și delicate consecințe în mersul războiului și în relațiile interaliate”.
- 843 1944 septembrie 10. Cuvîntarea secretarului general al Uniunii Tinerețului Comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la mitingul pentru primirea sărbătorească a luptătorilor antifasciști eliberați din lagăre și închisori.

- 844 1944 septembrie 12. Convenția de armistițiu între guvernul român și guvernele Națiunilor Unite.
- 845 1944 septembrie 12, Moscova. Telegramă a ambasadorului american, Averell Harriman, către secretarul de stat al S.U.A., Cordell Hull, informându-l despre unele propuneri avansate de delegația română prezentă la negocierile armistițiului de la Moscova.
- 846 1944 septembrie 12, Washington. Fragment din capitolul *România* dintr-un studiu al Biroului pentru servicii strategice, intitulat *Rolul comunismului în Balcani*.
- 847 1944 septembrie 14, Budapesta. Extras din telegrama șefului SS din Ministerul de Externe al Germaniei, Edmund Veessenmayer, despre evenimentele din România; marea bucurie cu care populația a primit știrea despre actul de la 23 August; eșecul total al încercării generalului Gerstenberg de a ocupa orașul București; ura generală a poporului român împotriva hitleriștilor; sinuciderea lui Manfred von Killinger; demonstrații organizate de P.C.R.; restabilirea ordinii la București; situația în Transilvania.
- 848 1944 septembrie 14. Comentariu al postului de radio „România liberă”, preluat de agenția germană D.N.B., privind lupta Partidului Comunist Român împotriva războiului hitlerist, pentru eliberarea poporului român de sub dominația fascismului.
- 849 1944 septembrie 14, Paris. Știre publicată în ziarul „L'Humanité” referitoare la semnarea la Moscova a armistițiului româno-sovietic.
- 850 1944 septembrie 15. Raport al comandantului Detașamentului de voluntari ardeleni către Corpul 6 armată privind participarea unui grup de voluntari la acțiunile de luptă din zona orașului Turda.
- 851 1944 septembrie 15, Moscova. Telegrama ambasadorului american la Moscova, Averell Harriman, conținând comentarii asupra desfășurării negocierilor pentru încheierea armistițiului dintre Aliați și România, semnat la 12 septembrie 1944.
- 852 1944 septembrie 16. Apelul Uniunii Tineretului Comunist prin care tineretul din România este chemat la lupta pentru unită zdrobirea definitivă a fascismului, pentru o patrie liberă, democratică și independentă.
- 853 1944 septembrie 16, Paris. Știre publicată în ziarul „L'Humanité” despre operațiunile militare desfășurate de trupele române în zona vestică a României.

- 854 1944 septembrie 17. Chemarea Uniunii Patrioților în vederea luptei unite împotriva dușmanilor interni și externi, pentru o Românie liberă și independentă.
- 855 1944 septembrie 17. Chemarea Grupului Patriotic Antihitlerist către țară.
- 856 1944 septembrie 18—19, *Cetatea Vaticanului*. Știre din ziarul „L'Observatore romano” reluând declarația ministrului de externe român, Grigore Niculescu-Buzești, în legătură cu dorința României de a trăi în bună înțelegere cu Uniunea Sovietică și de a colabora cu Marea Britanie, Statele Unite și alte națiuni unite în opera de reconstrucție a lumii.
- 857 1944 septembrie 20. Ordin de zi al comandantului Armatei 1, generalul de corp de armată Nicolae Macici, prin care se elogiază eroismul cu care au luptat militarii români împotriva atacurilor executate de trupele germane și ungare în Banat și Crișana.
- 858 1944 septembrie 21. Apelul Comitetului Central al Partidului Comunist Român publicat în primul număr legal al ziarului „Scînteia”.
- 859 1944 septembrie 21. Articol semnat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Uniunii Tineretului Comunist, publicat în primul număr legal al ziarului „Scînteia”.
- 860 1944 septembrie 22. Articolul intitulat *Frontul unic al tineretului*, semnat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Uniunii Tineretului Comunist, publicat în ziarul „Scînteia”.
- 861 1944 septembrie 22. Articolul din ziarul „La Voix Ouvrière” despre profundele schimbări democratice ce se preconizează a fi împlinite în România în urma actului de la 23 August.
- 862 1944 septembrie 23, *Cetatea Vaticanului*. Știre publicată în ziarul „L'Observatore romano” în legătură cu o declarație a secretarului de stat al S.U.A. privind armistițiul dintre România și Aliați.
- 863 1944 septembrie 26. Proiectul de platformă a Frontului Național Democratic publicat în ziarul „Scînteia”.
- 864 1944 septembrie 27. Comunicate radiofonice ale postului „România liberă” referitoare la necesitatea realizării unității tuturor forțelor democratice ale națiunii și la continuarea războiului și dincolo de hotarele patriei.
- 865 1944 septembrie 27. Raport al lui Melville (expert militar din Comisia Aliată de Control), expediat Foreign Office-ului de către Legația bri-

tanică de la București, referitor la reacția partidelor politice din România la semnarea armistițiului.

- 866 1944 septembrie 28. Comunicat al Marelui Stat Major referitor la eliberarea orașului Tîrgu Mureș și la alte succese obținute de armata română în luptele pentru zdrobirea trupelor hitleriste și hortyste.
- 867 1944 septembrie 29. Răspunsul de adeziune al Comitetului Central al Partidului Social-Democrat la proiectul de platformă elaborat de P.C.R.
- 868 1944 septembrie 29. Comunicare radiofonică a postului „România liberă” referitoare la necesitatea Unirii tuturor forțelor democratice și a democratizării armatei.
- 869 1944 septembrie 29, *Cetatea Vaticanului*. Știre publicată în „L'Osservatore romano” despre declarația regelui Mihai că țara pregătea mai de mult ieșirea din Axă și că Alianții cunoșteau acest plan.
- 870 1944 septembrie 30. Comunicare radiofonică a postului „România liberă” referitoare la reforma agrară preconizată de P.C.R.
- 871 1944 septembrie 30. Comunicare radiofonică a postului „România liberă” referitoare la rolul P.C.R. în pregătirea și organizarea evenimentelor din August 1944.
- 872 1944 septembrie. Manifest editat de Partidul Comunist Român prin care se mobilizează poporul român la lupta pentru eliberarea deplină a țării de sub ocupația hitleristo-hortystă și pentru înfrîngerea definitivă a fascismului.
- 873 1944 septembrie. Apel al Comitetului Central al Apărării Patriotice prin care cetățenii Capitalei sînt chemați să ia parte la mitingul organizat la 10 septembrie 1944 pentru primirea luptătorilor antifasciști eliberați din lagăre și închisori.
- 874 1944 septembrie. Tabel întocmit de șeful Secției 2 a Marelui Stat Major, colonelul A. Runceanu, în legătură cu numărul prizonierilor luați de forțele române între 23—31 August 1944.
- 875 1944 octombrie 1, *Belgrad*. Știre de presă preluată de Biroul de știri german privind apelul Partidului Comunist Român pentru înființarea Frontului Național Democrat, în a cărei platformă figura și sprijinirea prin toate mijloacele a frontului antihitlerist.
- 876 1944 octombrie 2, *Washington*. Fragment dintr-un raport al Biroului pentru informații strategice american referitor la relațiile româno-germane.

- 877 1944 octombrie 3. Cuvîntarea rostită de secretarul general al U.T.C., tovarășul Nicolae Ceaușescu, la întrunirea studenților democrați.
- 878 1944 octombrie 3. Proiectul de platformă a F.N.D. al tineretului publicat în ziarul „Scînteia”.
- 879 1944 octombrie 3. Comunicare radiofonică a postului „România liberă” referitoare la platforma Frontului Național Democrat din România.
- 880 1944 octombrie 3. Comunicare radiofonică a postului „România liberă” referitoare la atitudinea armatei și a poporului român față de armatele hitleriste în retragere.
- 881 1944 octombrie 4. Extrase din raportul lui Emil Bodnaraș, Comandan-tul formațiunilor de luptă patriotice, privind înființarea și misiunile acestora.
- 882 1944 octombrie 4. Comunicarea radiofonică a postului „România liberă” referitoare la măsurile preconizate privind epurarea aparatului de stat și realizarea prevederilor platformei F.N.D.
- 883 1944 octombrie 5. Ordin al Marelui Stat Major, Secția 1, referitor la constituirea subunităților de voluntari ardeleni pe lângă diviziile române care luptă pentru eliberarea părții de nord-vest a României.
- 884 1944 octombrie 7. Comunicarea radiofonică a postului „România liberă” referitoare la continuarea luptelor pentru zdrobirea hitlerismului.
- 885 1944 octombrie 8. Chemarea Frontului Unic al tineretului muncitoresc pentru sprijinirea frontului antihitlerist, constituirea unui guvern al Frontului Național Democrat etc.
- 886 1944 octombrie 9. Comunicare radiofonică a postului „România liberă” cu privire la aderarea muncitorilor la syndicatele nou create și la necesitatea intensificării eforturilor pentru sprijinirea frontului în războiul antihitlerist.
- 887 1944 octombrie 10. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 90 infanterie referitor la bucuria cu care populația transilvăneană a primit pe militarii români eliberatori.
- 888 1944 octombrie 11. Comunicat al Marelui Stat Major privind eliberarea orașului Cluj și a altor localități din centrul Transilvaniei.
- 889 1944 septembrie. Raport redactat de lt. colonel de Chastelain, adresat Foreign Office-ului privind evenimentele din perioada șederii sale în România, decembrie 1943—23 August 1944.

- 890 1944 octombrie 13. Declarația lui Lucrețiu Pătrășcanu făcută în numele C.C. al P.C.R. cu prilejul eliberării Clujului.
- 891 1944 octombrie 13. Declarația făcută de C. Titel Petrescu, președintele P.S.D., cu prilejul eliberării Clujului.
- 892 1944 octombrie 13. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 30 dorobanți referitor la entuziasmul cu care populația unor localități din Transilvania a primit pe militarii români eliberatori.
- 893 1944 octombrie 14. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 11 dorobanți referitor la primirea triumfală făcută de populația românească din comunele dezrobite.
- 894 1944 octombrie 16. Comunicare radiofonică a postului „România liberă” cu privire la necesitatea continuării luptelor pînă la înfrîngerea completă a hitleriștilor.
- 895 1944 octombrie 22. Comunicat al Marelui Stat Major privind eliberarea localităților Hurez, Dobra etc. și desfășurarea luptelor în zonele Satu Mare, Carei și Szolnok.
- 896 1944 octombrie 23. Emisiune specială a postului de radio „România liberă” consacrată Diviziei de voluntari „Tudor Vladimirescu”.
- 897 1944 octombrie 24. Ordin de zi al ministrului de război în care se evidențiază unitățile militare și muncitorii de la Uzinele Reșița și minele de la Anina pentru felul în care au luptat împotriva trupelor germane între 27 și 30 septembrie 1944.
- 898 1944 octombrie 25. Comunicat special al Marelui Stat Major referitor la eliberarea deplină a părții de nord-vest a României și la hotărîrea militarilor români de a lupta pînă la zdrobirea definitivă a fascismului.
- 899 1944 octombrie 25. Telegramă a comandantului Armatei 4 română, generalul de corp de armată Gheorghe Avramescu, adresată președintelui Consiliului de Miniștri, generalul de corp de armată Constantin Sănătescu, cu prilejul eliberării depline a părții de nord-vest a României.
- 900 1944 octombrie 26. Ordin general al ministrului de război, generalul de corp de armată Mihail Racoviță, în care se evocă bucuria eliberării părții de nord-vest a României de sub ocupația hitleristo-hortystă.